

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Elm və Təhsil Nazirliyinin

3-29/3-2-548F/2025-11 nömrəli 08.03.2025-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın şifri və adı: 7003012 – Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması

BAKİ – 2025

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin 7003012 – Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması ixtisası üzrə təhsil proqramı (bundan sonra – təhsil proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların Təsnifatı”na, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - ixtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və təlim metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktur və kadr potensialına olan tələbləri, təhsilalanın təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini davam etdirmə imkanlarını müəyyənləşdirmək;
 - təhsilalanları və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik, bacarıq və təlim nəticələri ilə tanış etmək;
 - təhsil proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı prosese cəlb olunan tərəfdaşları məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil proqramı, tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Təhsilalanın 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 akademik saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Bu zaman auditoriya saatlarının həcmi 12-16 akademik saat təşkil edir. Peşəkar məqsədlər üçün dərinlən öyrənilən ixtisaslaşmalar üzrə həftəlik dərslərin yükünün həcmi dəyişdirilə bilər.
- 1.5. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən ixtisasın həmin müəssisədə kadr hazırlığı aparılan hər bir ixtisaslaşması üzrə ayrıca təhsil proqramı hazırlanmalıdır. Hər bir ixtisaslaşma üzrə təhsil proqramı müvafiq ixtisasın təhsil proqramındakı bölmələrlə yanaşı, həmin ixtisaslaşma üzrə tədris və təlim metodları, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi üsulları, təcrübələrin təşkili və qiymətləndirilməsi və s. bölmələri də əks etdirməlidir.

2. Məzunun səriştələri

- 2.1. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi səriştələrə yiyələnəlməlidir:
 - peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri müstəqil şəkildə həll edə bilmək;
 - müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək, planlaşdırmaq, onların cari və perspektiv nəticələrini təhlil etmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin səbəblərini araşdırmaq, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə etmək, həmçinin gözlənilən nəticələri müəyyənləşdirmək, dəyərləndirmək və qiymətləndirmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı öz fəaliyyətini tənqidi şəkildə dəyərləndirmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan dilində və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək, əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak etmək;
 - müxtəlif üsullarla öz bilik və səriştələrini başqalarına ötürmək;

- istənilən şəraitdə etik davranış qaydalarına uyğun şəkildə fəaliyyət göstərmək, şəxsi davranışlarının etik aspekt və imkanlarını, məhdudiyyətlərini və sosial rolunu anlamaq;
- davamlı öyrənmə və peşəkar inkişafı ilə bağlı özünün və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil öyrənmə üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək;
- mədəni irsin qorunması üzrə ictimai maarifləndirmə fəaliyyətini təbliğ etmək;
- elektron sənədləşmədən istifadə etmək;
- sahələr üzrə işi təşkil etmək üçün sosial sorğular aparmaq və nəticələrini elmi-metodoloji təhlil etmək;
- sahələr üzrə yerli və beynəlxalq səviyyədə abidələrin hüquqi mühafizə mexanizmlərini tətbiq etmək;
- sahələr üzrə KİV-də yayımlanan materialları redaktə etmək.

2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə səriştələrinə yiyələnəlməlidir:

Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi ixtisaslaşması üzrə:

- arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin tiplərini, üslub xüsusiyyətlərini və dövr göstəricilərini təhlil etmək;
- müasir arxeoloji qazıntı və tədqiqat metodlarını bilmək və peşəkar fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
- müasir dünya arxeologiyasının və abidələrinin mühafizəsinin inkişaf istiqamətlərini bilmək və mühafizə ilə bağlı təkliflər vermək;
- ekskursiya mətnini akademik səviyyədə hazırlamaq;
- mənbələrlə işin təşkilini qurmaq
- müvafiq beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq edə bilmək;
- arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrini elmi-nəzəri əsaslarla tədqiq etmək;
- arxeoloji abidələrin aşkar olunması, qeydiyyatı və ilkin sənədləşdirilməsi metodlarını tətbiq etmək;
- arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin müasir mühafizə metodlarından (rekonstruksiya, süni intellekt (AI), 3D və s.) istifadə etmək;
- abidələrin mühafizəsi işinin təşkilində konservasiya və bərpa prosesini idarə etmək;
- arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrini müasir tələblər əsasında idarə etmək;
- arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin yerləşməsi və dəyişikliklərini şəhərsalma planlaşdırmasında və xəritə əsaslı proqramlarda (Google Maps, GPS və s.) izləmək və rəy vermək;
- arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin turizm sahəsinə inteqrasiyasını təmin etmək məqsədi ilə rəy vermək;
- qoruqlarda, arxeoparklarda, ekoparklarda və digər açıq səma muzeylərində mühafizə işini təşkil etmək;
- arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinə dair konservasiya və bərpa layihələrini hazırlamaq və icrası prosesinə nəzarət etmək.

Muzeyşünaslıq ixtisaslaşması üzrə:

- muzeyşünaslığın elmi-nəzəri əsaslarını bilərək müasir dövrdə muzeyşünaslığın aktual problemlərini və inkişaf istiqamətlərini təhlil etmək;
- muzey işinin təşkili və idarə edilməsini təmin etmək üçün sosial sorğular aparmaq və nəticələrini elmi-metodoloji təhlil etmək;

- ekskursiya mətnini akademik səviyyədə hazırlamaq;
- mənbələrlə sistemli şəkildə işləməyi bacarmaq;
- mənbələrə əsasən işin təşkilini qurmaq;
- müvafiq beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq edə bilmək;
- muzey əşyalarının və kolleksiyalarının qeydiyyat, uçot və mühafizə işini təşkil etmək;
- muzeyin cari sənədlərinin arxivləşdirilməsi və mühafizəsi ilə bağlı texniki bilikləri tətbiq etmək;
- muzey işinin təşkilində konservasiya və bərpa prosesini idarə etmək;
- müxtəlif əhali kateqoriyasının sosiallaşması məqsədilə muzey pedaqogikasının metod və formalarından istifadə etmək;
- arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin yerləşməsi və dəyişikliklərini şəhərsalma planlaşdırması sənədlərində və xəritə əsaslı proqramlarda (Google Maps, GPS və s.) izləmək və rəy vermək;
- muzey mədəniyyətinin təşviqi və ictimaiyyətlə əlaqələrin qurulmasında KİV-lərlə əməkdaşlıq etmək;
- auksiyonların keçirilməsini təşkil etmək;
- mülkiyyətindən və statusundan asılı olmayaraq müxtəlif yönümlü muzeylərin işini təşkil etmək və onların idarəetməsini həyata keçirmək;

Arxivşünaslıq ixtisaslaşması üzrə:

- arxiv sənədlərinin tədqiqi, qorunması və istifadəsi üçün mənbəşünaslıq və tarixşünaslıq elmləri üzrə təhlil aparmağı bacarmaq;
- arxivşünaslığa dair nəzəriyyə və konsepsiyaları nəzərə alaraq peşəkar tapşırıqları yerinə yetirmək;
- arxiv işi sahəsində mövcud olan aktual problemləri, onların səbəblərini müəyyənləşdirərək onların optimal həlli üçün praktiki tövsiyələr irəli sürmək;
- xüsusi dəyərlərə malik nadir sənədləri (sənəd abidəsi) sosial və mədəni kontekstdə təhlil etmək;
- müasir arxiv idarəçiliyi və menecmenti prinsiplərini tətbiq etmək;
- arxiv sənədlərini, fondları və digər sənədli irs nümunələrini elmi, tarixi və hüquqi dəyərləndirə bilmək;
- rəqəmsallaşdırma, elektron arxiv sistemləri (EMAB), rəqəmsal sənədləri idarə etmək və qorumaq;
- açıq dövriyyədə olan milli və beynəlxalq arxiv irsini interpretasiya və təqdim etmək;
- arxiv sahəsində milli və beynəlxalq hüquqi aktları təhlil və tətbiq etmək.

3. Təhsil proqramının strukturu

3.1. Təhsil proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ali elmi-ixtisas dərəcəsi:

Ixtisaslaşmaların adları	Verilən dərəcə	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
<ul style="list-style-type: none"> ○ Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi ○ Muzeyşünaslıq ○ Arxivşünaslıq 	Magistr ali elmi-ixtisas	2 il	120

3.2. Təhsil proqramı ixtisas (ixtisaslaşma) üzrə 120 (2 il) AKTS kreditindən ibarət olmalıdır. Hər semestrə 5 fəndən çox olmamaq şərti ilə 30 kredit nəzərdə tutulmuşdur. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Sıra sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
1	Tədqiqat metodları <i>Bu fənn kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarının, ölçmə, tədqiqat dizaynı və təhlilin qarşılıqlı asılılığına diqqət yetirir. Fənn çərçivəsində tədqiqat sərişələri, kitabxana və internet resurslarından məlumat qaynağı kimi istifadə edilməsi, verilənlərin araşdırılması, təhlil edilərək təqdim edilməsi kimi keyfiyyətin aşılmasını nəzərdə tutur.</i>	6
2	Akademik yazı və etika <i>Bu fənnin məqsədi akademik yazı, danışıq və dürüslüyün əsaslarını öyrətmək, magistrantların elmi məqalə, dissertasiya, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq, konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn təhsilənlərə akademik üslub, mənbələrdən düzgün istifadə, istinad qaydaları və etik normalar haqqında bilik və sərişələr verəcəkdir.</i>	6
3	Tədqiqat analitikası <i>Bu fənnin tədrisi məlumat təhlili prosesi, məlumat növləri, məlumatların toplanma mənbələri, məlumat təhlili üzrə strategiyanın qurulması, məlumatların təhlil üçün hazırlanması və təmizlənməsi, təhlil üçün məlumatların sistemləşdirilməsi, məlumatların vizuallaşdırılması, sahəyə uyğun olaraq təhlillərdə istifadə olunacaq proqram təminatları ilə tanışlıq ("Excel", "SPSS", "Stata", "R", "MAXQDA", "Matlab", "Python" və s. kimi), ixtisas sahəsində tədqiqatlarda istifadə olunan təhlil metodları ilə təhlillərin aparılması (statistik testlər və təhlillər, kəmiyyət və keyfiyyət təhlilləri, eksperimental təhlillər, anket və sorğu təhlilləri və s. kimi) və təhlillərin əsasında müvafiq rəylərin hazırlanmasını nəzərdə tutur.</i>	6
4	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər¹ <i>ixtisaslaşmadan asılı olaraq buraya daxil edilən fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisaslaşmanın təhsil proqramında öz əksini tapır.</i>	72
...	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər²	

¹ Burada "fənlər" dedikdə fənlərlə yanaşı, layihələr (eləcə də "Capstone" layihəsi), yaradıcılıq işi, laboratoriya işləri və digər aidiyyəti tədris fəaliyyətləri (olduğu təqdirdə) başa düşülür. Bu fənlər akademik heyətin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir və müvafiq ixtisaslaşma üzrə qəbul olan təhsilənlər üçün məcburi xarakter daşıyır. Bu bölmədə minimum 4 fənn olmalıdır.

² Burada "fənlər" dedikdə fənlərlə yanaşı, layihələr (eləcə də "Capstone" layihəsi), yaradıcılıq işi, laboratoriya işləri və digər aidiyyəti tədris fəaliyyətləri (olduğu təqdirdə) başa düşülür. Bu fənlər akademik heyətin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Sözügedən fənlər müəyyən edilən zaman əmək bazarının təklifləri də nəzərə alınır və bu məqsədlə ali təhsil müəssisələri və əmək bazarı nümayəndələrindən ibarət işçi qrupunun yaradılması tövsiyə olunur. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər

	<i>Müvafiq fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada ixtisaslaşmadan asılı olaraq müəyyən edilir və həmin ixtisaslaşmanın təhsil proqramında əksini tapır.</i>	
Təcrübə		
...	Elmi-pedaqoji təcrübə	6
...	Elmi tədqiqat təcrübəsi	6
Dissertasiya işi		
...	Magistrlik dissertasiyası	18
CƏMI		120

4. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 4.1. Bu təhsil proqramı üzrə məzunlar təhsil və ya fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əsas anlayışlar, nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında sistemli, ümumi təsəvvürə və geniş biliyə malik olmalı, konkret (ixtisaslaşmış) təhsil və ya fəaliyyət sahəsində dərin biliklərə yiyələnmişdirlər.
- 4.2. İxtisaslaşmanın təhsil proqramının hər bir fənn üzrə təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 4.3. İxtisaslaşma üzrə proqramın təlim nəticələri Əlavə 1-də müəyyən olunur. Fənlər üzrə təlim nəticələri isə hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təhsil proqramının təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 4.4. Təhsil proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən elmi və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

5. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsi tədris, təlim və qiymətləndirmə fəaliyyətlərinin yüksək səviyyədə təşkil olunması üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təchiz edilmiş müasir auditoriyalara malik olmalı, tələbələrə lokal şəbəkə və internetə, elektron kitabxanalara və onlayn arxiv resurslarına fasiləsiz çıxış imkanı yaratmalıdır. Eyni zamanda, tələbələrin ixtisaslaşma üzrə dərin biliklərə yiyələnməsi və elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasını dəstəkləmək məqsədilə müasir elmi jurnallar, elmi məlumat bazalarına və virtual laboratoriya mühitlərinə, akademik etik mühitə inteqrasiya üçün antiplagiat sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir. İxtisaslaşmalar üzrə aşağıdakı infrastruktur tələbləri nəzərə alınmalıdır:
 - Muzeyşünaslıq və mədəni irs üzrə elmi-tədqiqat laboratoriyası;
 - Muzey fəaliyyəti üzrə praktik təlim otaqları;
 - Ekspozatların saxlanması, konservasiyası və bərpası üçün xüsusi laboratoriyalar;
 - Universitə daxili tədris muzeyi və ya muzey ekspozisiya zalı;
 - Muzey menecmenti və inventarlaşdırma proqram təminatları (məsələn, TMS, MuseumPlus);

təhsilənlər üçün seçmə xarakter daşmalı, eləcə də təhsilənlərin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır. Bu bölmədə minimum 3 fənn olmalıdır.

- 3D skan, rəqəmsal arxivləşdirmə və virtual sərgi texnologiyaları üçün avadanlıqlar;
- Rəqəmsal inklüzivlik və əlçatanlıq proqramları (audiogid, subtitrləmə, mobil tətbiqlər);
- Muzeyşünaslıq, kuratorluq, eksponat mühafizəsi, sərgi planlaşdırılması üzrə ədəbiyyatlar;
- Elektron bazalar (JSTOR, EBSCO, ProQuest, Heritage Portal və s.);
- Təcrübə proqramları üçün tərəfdaş muzeylər (Tarix Muzeyi, İncəsənət Muzeyi və s.);
- Rəqəmsal və ya fiziki arxiv sənədlərinə çıxış;
- Arxeologiya və abidə mühafizəsi üzrə ixtisaslaşdırılmış laboratoriyalar;
- Arxeoloji tapıntıların ilkin təmizlənməsi və konservasiyası üçün laboratoriyalar;
- Memarlıq abidələrinin bərpası üzrə modelləmə və analiz laboratoriyası;
- Tədris abidələri və simulyasiya məkanları;
- Rəqəmsal texnologiyalar və GIS avadanlıqları;
- 3D skan və fotogrammetriya cihazları;
- Dron çəkilişlərini əks etdirən audiovizual avadanlıqlar;
- Tarixi sənədlər, xəritələr, arxiv materiallarına çıxışın elektron bazası;
- Beynəlxalq bazalara abunə (Archnet, Heritage Science Journal və s.);
- Vitrinlər, stendlər və abidə elementlərinin model qurğuları;
- Tədris məqsədli arxeoloji və memarlıq abidəsi maketləri;
- İxtisaslaşmış arxiv-təlim laboratoriyası;
- Elektron arxiv sistemləri (ICA-AtoM, DSpace, E-archive sistemləri və s.);
- Sənədlərin rəqəmsallaşdırılması üçün skanerlər, OCR proqramları, metadata sistemləri;
- Beynəlxalq arxiv təşkilatlarının tövsiyələri və standart sənədləri (ICA, UNESCO Memory of the World və s.);
- Elektron resurslara çıxış: SAGE, ProQuest, Archnet Digital Library;
- İdarəetmə strukturlu simulyasiya otağı: sənədin yaradılmasından arxivə ötürülməsinə qədər olan mərhələləri əhatə edən praktik sahə;
- Sənəd dövriyyəsinin planlaşdırılması, uçotu və arxivləşdirilməsi üzrə simulyasiya proqramları.

- 5.2. Ali təhsil müəssisələrinin tədrisə cəlb olunan akademik heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Elmi dərəcəsi olmayan, lakin müvafiq sahədə ən az 5 il iş təcrübəsi olan mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, elmi ada və ya elmi dərəcəyə sahib olan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Karyera imkanları və ömürboyu təhsil

Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi ixtisaslaşması üzrə magistratura təhsili almış mütəxəssis mədəniyyət və muzeyşünaslıq siyasətini formalaşdıran dövlət orqanlarında və beynəlxalq təşkilatlarda ekspert, rəhbər, məmur və s.; dövlət və özəl elmi tədqiqat mərkəzləri və institutlarında tədqiqatçı, elmi işçi, rəhbər, məmur, elmi-tədqiqat layihələri üzrə rəhbər; abidələrin tədqiqi və qiymətləndirilməsi üzrə ekspert; ATM-lərdə pedaqoq; arxeoloji qazıntı, açıq muzey və qoruqlarda mühafizə işinin təşkilatçısı, rəhbəri, ekspert; KİV-lərdə redaktor; kurator; abidələrə dair sənədləşmə işinin təşkilatçısı və rəhbəri; abidələrin mühafizəsi işinin təşkilatçısı; Mədəniyyət Nazirliyi və Turizm Agentliyinə tabe olan muzeylərdə, müəssisələrdə, qoruqlarda və s. ekspert, rəhbər; turizm direktoru; şəhərsalma planlaşdırılmasında arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi üzrə ekspert; QHT-lərdə mədəni irsin mühafizəsi işinin təşkili ilə əlaqədar ekspert, koordinator, kurator, rəhbər və s. işləyə bilər.

Muzeyşünaslıq ixtisaslaşması üzrə magistratura təhsili almış mütəxəssis mədəniyyət və muzeyşünaslıq siyasətini formalaşdıran dövlət orqanlarında və beynəlxalq təşkilatlarda ekspert, rəhbər, baş mühafiz, bölmə (fond) rəhbəri (müdiri), məmur və s.; muzey irsinin qorunması və idarə edilməsi üzrə kurator; müxtəlif dövlət və özəl mədəni təşkilatlarda, o cümlədən turizm təşkilatlarında tarixi-arxeoloji marşrutların mətn redaktoru, rəhbəri; muzey kolleksiyaları və qalereyalarda sərgilərin kuratoru, layihə rəhbəri, ekspert və s.; salon və qalereyalarda menecer; müxtəlif auditoriyalarda muzey pedaqoqikasını üzrə mütəxəssis; dövlət və özəl elmi-tədqiqat mərkəzlərində tədqiqatçı, ekspert, elmi işçi, layihə rəhbəri; ali təhsil müəssisələrində tədqiqatçı, pedaqoq və ekspert; mədəni irsin konservasiya və bərpası ilə məşğul olan bütün təşkilatlarda, o cümlədən muzeylərdə bərpa işinin rəhbəri və təşkilatçısı; mədəni irsə dair KİV-lərdə redaktor, lahiyə rəhbəri; təhsil proqramlarının və ekskursiyaların mətni üzrə redaktor və tərtibatçı; auksion və gömrük təşkilatlarında ekspert; dövlət və özəl muzey, qoruq və qalereyalarda administrator, kurator və direktor; Əlyazmalar fondunda ekspert, elmi işçi; QHT-lərdə mədəni irsin mühafizəsi işinin təşkili ilə əlaqədar ekspert, koordinator, kurator, rəhbər və s.; Elm və Təhsil Nazirliyi, Mədəniyyət Nazirliyi və Dövlət Turizm Agentliyinə tabe olan müəssisələrdə (muzey, qalereya, arxeopark, qoruq, arxiv idarələri və s.), təşkilat və universitet muzeylərində, bələdiyyə, icra hakimiyyəti, regional şöbə və s. tərkibində mövcud olan mədəniyyət və abidələrlə bağlı qurumlarda ekspert, layihə rəhbəri, direktor və s.; canlı və virtual muzey yaradıcısı; muzey arxivinin rəhbəri; şəhərsalma planlaşdırmasında arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi üzrə ekspert işləyə bilər.

Arxivşünaslıq ixtisaslaşması üzrə magistratura təhsili almış mütəxəssis mədəniyyət və muzeyşünaslıq siyasətini formalaşdıran dövlət orqanlarında və beynəlxalq təşkilatlarda ekspert, rəhbər, məmur və s.; dövlət və özəl təşkilatlarda və qurumlarda, elm və təhsil müəssisələrində, muzey və kitabxanalarda, arxiv idarələrində sənədlərin idarə edilməsi üzrə rəhbər, təşkilatçı; ali təhsil müəssisəsində ekspert, pedaqoq; elmi-tədqiqat mərkəzlərində ekspert, pedaqoq, tədqiqatçı, elmi işçi, tədqiqat işinin təşkilatçısı s.; hüquqi normativ bazanın yaradılması üzrə ekspert; bərpa və konservasiya işinə rəhbərlik; müxtəlif arxiv fondlarına rəhbərlik; KİV-lərdə sahə üzrə redaktor; Əlyazmalar və digər fondlarda ekspert, elmi işçi; QHT-lərdə arxiv işinin təşkili ilə əlaqədar müxtəlif vəzifələrdə işləyə bilər.

- 6.1. Ali təhsil müəssisəsi təhsil proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb-səhifələrində yerləşdirməlidir.
- 6.2. Ali təhsil pilləsinin magistratura səviyyəsini bitirən (magistrlik dissertasiyasını müdafiə edən), yaxud təhsili ona bərabər tutulan şəxslər (tibbi təhsildə həkim-mütəxəssis) fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya qəbul oluna bilərlər.
- 6.3. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömür boyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri
Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi ixtisaslaşması üzrə:

Təhsil proqramının təlim nəticələri (PTN)
<p>PTN 1 Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələri haqqında müasir elmi tədqiqatlarla və problemlərlə tanış olacaq. Müasir arxeoloji qazıntı və tədqiqat metodlarını biləcək. Müasir dövrdə dünya arxeologiyasının və abidələrinin mühafizəsi inkişaf istiqamətlərini biləcək və mühafizə ilə bağlı təkliflər verməyi bacaracaq. Abidələrin tədqiqi, qiymətləndirilməsi və sənədləşdirilməsini həyata keçirməyi bacaracaq. Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin tiplərini, üslub xüsusiyyətlərini və dövr göstəricilərini təhlil etməyi bacaracaq.</p>
<p>PTN 2 Ekskursiya mətninin akademik səviyyədə hazırlamasını bacaracaq. Mənbələrlə işin təşkilini qura biləcək. Müvafiq beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq etməyin prinsip və üsullarını biləcək və fəaliyyətində yararlanacaq.</p>
<p>PTN 3 Müxtəlif auditoriya üçün nəzərdə tutulan sosioloji sorğunun suallarını tərtib edəcək. Alınan nəticələr əsasında arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi işinin inkişafı üçün təkliflər verməyi bacaracaq.</p>
<p>PTN 4 Arxeoloji və tarixi-memarlıq abidələrinin qeydiyyat, uçot və mühafizə işini müasir tələblərə uyğunluğunu biləcək. Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin konservasiya və bərpası prosesini idarə edə biləcək. Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinə dair konservasiya və bərpa layihələrini hazırlayacaq və icrası prosesinə nəzarət edəcək.</p>
<p>PTN 5 Müvafiq sahə üzrə idarəçilik, iqtisadiyyat və marketing sahələrinin əsaslarını biləcək və biliklərini tətbiq etməyi bacaracaq. Strategiyanı müəyyən edə biləcək. Kuratorluq bilik və bacarığını istifadə edə biləcək. Qoruqlarda, arxeoparklarda, ekoparklarda və digər açıq səma muzeylərində işin təşkil olunma prinsiplərini biləcək. Sahə üzrə normativ hüquqi sənədlərlə tanış olacaq və işində tətbiq üsullarını biləcək. Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin turizm sahəsinə inteqrasiyasını təmin etmək məqsədi ilə rəy verməyi bacaracaq.</p>
<p>PTN 6 Yeni texnologiyaların tətbiqindən geniş istifadə etməyi bacaracaq. Elektron sənədləşmədən istifadə edə biləcək. Müasir platformaların tətbiqini və idarə olunmasını bacaracaq. Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin müasir mühafizə metodlarından (rekonstruksiya, süni intellekt (AI), 3D və s.) istifadə etməyi bacaracaq.</p>
<p>PTN 7 Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin yerləşməsi və dəyişikliklərini şəhərsalma planlaşdırmasında və xəritə əsaslı proqramlarda (Google Maps, GPS və s.) izləməyi və rəy verməyi bacaracaq.</p>
<p>PTN 7 Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.</p>

PTN 8 Kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarının, ölçmə, tədqiqat dizaynı və təhlilin qarşılıqlı asılılığına əsaslanaraq tədqiqat aparacaq. Kitabxana və internet resurslarından məlumat qaynağı kimi istifadə edərək, verilənləri araşdıracaq və təhlil edəcək.
PTN 9 Akademik yazı, danışıq və dürüslüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse və digər akademik sənədləri peşəkar hazırlamağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışıq, nəşr etikası bacarıqlarına malik olacaq.
PTN 10 Məlumat təhlili prosesi, məlumat növləri, məlumatların toplanma mənbələri, məlumat təhlili üzrə strategiyanın qurulması, məlumatların təhlil üçün hazırlanması və təmizlənməsi, təhlil üçün məlumatların sistemləşdirilməsi, məlumatların vizuallaşdırılması, sahəyə uyğun olaraq təhlillərdə istifadə olunacaq proqram təminatları ilə tanış olacaq ("Excel", "SPSS" və s.). İxtisas sahəsində tədqiqatlarda istifadə olunan təhlil metodları ilə təhlillər aparacaq (statistik testlər və təhlillər, kəmiyyət və keyfiyyət təhlilləri, eksperimental təhlillər, anket və sorğu təhlilləri və s. kimi) və təhlillərin əsasında müvafiq rəylər hazırlayacaq.

Muzeyşünaslıq ixtisaslaşması üzrə:

Təhsil proqramının təlim nəticələri (PTN)
PTN 1 Mədəni irs obyektlərinin tədqiqi, qorunması və istifadəsi üçün zəruri sayılan mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq, kulturoloji, sənətşünaslıq təhlilləri aparmağı bacaracaq. Tədqiqatların dayanıqlı inkişaf üçün əhəmiyyətini dərk edərək müasir dövrdə muzeyşünaslığın aktual problemlərini və inkişaf istiqamətlərini biləcək. Müxtəlif metodoloji nəzəriyyələri fərqləndirəcək, tətbiq edəcək və müvafiq elmi-tədqiqat işini aparmağı bacaracaq. Muzeyşünaslıqda pedaqoji və sosial kontekstdə müasir nəzəriyyələr və tədqiqat metodlarından istifadə etməyi bacaracaq. Muzey mədəniyyətinin təşviqi və ictimaiyyətlə əlaqələrin qurulmasında KİV-lərlə əməkdaşlıq etməyi və KİV-də yayımlanan redaktorluq etməyi bacaracaq.
PTN 2 Ekskursiya və elmi mətni akademik səviyyədə hazırlamasını bacaracaq: mövzu, struktur, ixtisas və s. istiqamətlərdə nəzəri təhlil və tətbiq etməyi bacaracaq. Mənbələrlə işin təşkilini qura biləcək. Müvafiq beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq etməyi bacaracaq.
PTN 3 Muzeyin sosial və mədəni kontekstini nəzərə alaraq muzey işinin təşkilində müxtəlif auditoriya üçün nəzərdə tutulan sosioloji sorğunun suallarını tərtib edəcək. Muzey kommunikasiyası sahəsində müasir metodikalar nəzərə alınmaqla mədəni irs obyektlərinin şərhini, tanıtılmasını elmi-metodoloji əsaslarla həyata keçirəcək. Alınan nəticələr əsasında muzeyşünaslıq elminin inkişafı üçün təkliflər verəcək.
PTN 4 Muzey əşyalarının və kolleksiyalarının qeydiyyat, uçot və mühafizə işini təşkil edə biləcək. Muzey işinin təşkilində vacib olan konservasiya və bərpa prosesini idarə etməyi bacaracaq. Analitik və təhlil etmə bacarığını elmi araşdırmalarda tətbiq etməyi bacaracaq.
PTN 5 Müvafiq sahə üzrə idarəçilik, iqtisadiyyat və marketinq sahələrinin əsaslarını təsvir etməyi bacaracaq və biliklərini tətbiq etməyi bacaracaq. Muzeyşünaslığın strategiyanı müəyyən edə biləcək. Kuratorluq bilik və bacarığını istifadə edə biləcək. Sahə üzrə normativ hüquqi sənədlərlə tanıyacaq və işində tətbiq edəcək. Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin yerləşməsi və dəyişikliklərini

şəhərsalma planlaşdırması sənədlərində və xəritə əsaslı proqramlarda (Google Maps, GPS və s.) izləməyi və rəy verməyi bacaracaq.
PTN 6 Yeni texnologiyaların tətbiqindən geniş istifadə etməyi, elektron sənədləşməni öz ixtisasında tətbiq etməyi bacaracaq.
PTN 7. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Muzeyşünaslıq sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.
PTN 8. Kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarının, ölçmə, tədqiqat dizaynı və təhlilin qarşılıqlı asılılığına əsaslanaraq tədqiqat aparacaq. Kitabxana və internet resurslarından məlumat qaynağı kimi istifadə edərək, verilənləri araşdıracaq və təhlil etməyi bacaracaq.
PTN 9. Akademik yazı, danışiq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse və digər akademik sənədləri peşəkar hazırlamağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışiq, nəşr etikası bacarıqlarına malik olacaq.
PTN 10. Məlumat təhlili prosesi, məlumat növləri, məlumatların toplanma mənbələri, məlumat təhlili üzrə strategiyanın qurulması, məlumatların təhlil üçün hazırlanması və təmizlənməsi, təhlil üçün məlumatların sistemləşdirilməsi, məlumatların vizuallaşdırılması, sahəyə uyğun olaraq təhlillərdə istifadə olunacaq proqram təminatları ilə tanış olacaq ("Excel", "SPSS" və s.). İxtisas sahəsində tədqiqatlarda istifadə olunan təhlil metodları ilə təhlillər aparacaq (statistik testlər və təhlillər, kəmiyyət və keyfiyyət təhlilləri, eksperimental təhlillər, anket və sorğu təhlilləri və s. kimi) və təhlillərin əsasında müvafiq rəylər hazırlamağı bacaracaq.

Arxivşünaslıq ixtisaslaşması üzrə:

Təhsil proqramının təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Arxiv sənədlərinin tədqiqi, qorunması və istifadəsi üçün zəruri sayılan mənbəşünaslıq və tarixşünaslıq üzrə əsas təhlil metodlarını tətbiq etmə üsullarını biləcək. Arxivşünaslıq və sənədxünaslıq sahəsində elmi metodlar əsasında tədqiqat aparmağı bacaracaq.
PTN 2. Arxiv işi sahəsində mövcud olan aktual problemləri, onların səbəblərini müəyyənləşdirərək onların optimal həlli üçün praktiki tövsiyələr irəli sürə biləcək.
PTN 3. Arxiv materiallarının sistemləşdirilməsi, təsnifatı və elmi-texniki işlənməsi üzrə normativ sənədlərlə işləməyi və standartlara uyğun sənəd dövriyyəsinə təşkil etməyi bacaracaq. Arxivşünaslıq üzrə menecment bacarıqlarına malik olacaq.
PTN 4. Arxiv işi və arxivşünaslıqla bağlı əsas nəzəriyyə və konsepsiyalara əsaslanaraq müvafiq peşəkar tapşırıqları sistemli şəkildə yerinə yetirəcək.
PTN 5. Müasir dövrdə arxiv idarəçiliyində müşahidə olunan yeni tendensiyaları sosial və mədəni kontekstdə təhlil edəcək, bu sahədə gələcək inkişaf istiqamətlərini proqnozlaşdırmağı bacaracaq.
PTN 6. Arxiv sənədlərinin, fondların və digər sənədli irs nümunələrinin elmi, tarixi və hüquqi dəyərləndirilmə meyarlarını biləcək və tətbiq etməyi bacaracaq.
PTN 7. Rəqəmsallaşdırma, elektron arxiv sistemləri (EMAB), rəqəmsal sənədlərin idarə olunması və qorunması üzrə praktiki bacarıqlara malik olacaq.

PTN 8. Milli və beynəlxalq arxiv irsinin aktuallaşdırılması və cəmiyyətə çatdırılması üçün müasir kommunikasiya metodlarından istifadə etməklə interpretasiya və təqdim etməyi bacaracaq.
PTN 9. Arxiv sahəsində milli və beynəlxalq hüquqi-normativ aktları təhlil edəcək, onların tətbiqi imkanlarını praktiki vəziyyətlərdə düzgün qiymətləndirməyi bacaracaq.
PTN 10. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Arxivşünaslıq sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.
PTN 11. Kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarının, ölçmə, tədqiqat dizaynı və təhlilin qarşılıqlı asılılığına əsaslanaraq tədqiqat aparacaq. Kitabxana və internet resurslarından məlumat qaynağı kimi istifadə edərək, verilənləri araşdıracaq və təhlil edəcək.
PTN 12. Akademik yazı, danışiq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse və digər akademik sənədləri peşəkar hazırlamağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışiq, nəşr etikası bacarıqlarına malik olacaq.
PTN 13. Məlumat təhlili prosesi, məlumat növləri, məlumatların toplanma mənbələri, məlumat təhlili üzrə strategiyanın qurulması, məlumatların təhlil üçün hazırlanması və təmizlənməsi, təhlil üçün məlumatların sistemləşdirilməsi, məlumatların vizuallaşdırılması, sahəyə uyğun olaraq təhlillərdə istifadə olunacaq proqram təminatları ilə tanış olacaq ("Excel", "SPSS" və s.). İxtisas sahəsində tədqiqatlarda istifadə olunan təhlil metodları ilə təhlillər aparacaq (statistik testlər və təhlillər, kəmiyyət və keyfiyyət təhlilləri, eksperimental təhlillər, anket və sorğu təhlilləri və s. kimi) və təhlillərin əsasında müvafiq rəylər hazırlayacaq.

"Tədqiqat metodları" fənn üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1.** Elmi tədqiqatların aparılması üçün kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarını, onların xüsusiyyətlərini və tətbiq sahələrini fərqləndirə və məqsədyönlü şəkildə tətbiq edə biləcək.
- FTN 2.** Fəaliyyət sahələrində tədqiqat sualının formalaşdırılması, hipotezlərin və tədqiqat dizaynının (eksperimental və ya müşahidə xarakterli) qurulması bacarığına yiyələnəcək.
- FTN 3.** Elmi mənbələrdən (kitabxana, elmi bazalar, elektron resurslar və s.) sistemətik istifadə edərək mövcud bilikləri toplaya və onlara əsasən tədqiqat çərçivəsini formalaşdıracaq.
- FTN 4.** Toplanmış verilənlərin ölçülməsi, statistik üsullarla işlənməsi, vizualizasiya edilməsi və tədqiqat məqsədlərinə uyğun olaraq təhlilini həyata keçirəcək.
- FTN 5.** Tədqiqat nəticələrini məntiqi strukturda təqdim etməyi, elmi məqalə və hesabatlar şəklində yazmağı, həmçinin nəticələri şifahi və yazılı formada auditoriyaya təqdim etməyi bacaracaq.
- FTN 6.** Tədqiqatın etik və metodoloji prinsiplərinə riayət etməklə müstəqil və ya qrup halında tədqiqat aparacaq, layihə və dissertasiya işlərinin hazırlanmasında metodoloji əsasları düzgün tətbiq edə biləcək.

"Akademik yazı və etika" fənn üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1.** Akademik yazının məqsədi, strukturu və üslub xüsusiyyətlərini anlayaraq elmi esse, dissertasiya, məqalə və digər akademik sənədləri məntiqi və peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq.

FTN 2. Fərqli akademik janrlarda (məqalə, dissertasiya, tezis, referat və s.) yazı tələblərinə uyğun kontent hazırlamağı və ideyaları ardıcıl və əsaslandırılmış formada ifadə etməyi bacaracaq.
FTN 3. Mənbələrlə işləmə bacarığına yiyələnərək akademik yazılarda müxtəlif istinad sistemlərindən (APA, MLA, IEEE və s.) düzgün istifadə etməyi və plagiatdan yayınmağı bacaracaq.
FTN 4. Elmi diskussiyalar, seminarlar, simpozium və konfranslarda çıxış etmək üçün akademik danışıq üslubunu mənimsəməklə fikirlərini peşəkar şəkildə təqdim etməyi bacaracaq.
FTN 5. Elmi fəaliyyət zamanı müəlliflik hüquqları, nəşr etikası və akademik dürüstlük prinsiplərini mənimsəyəcək və elmi araşdırmalarda bu prinsiplərə riayət edəcək.
FTN 6. Elmi tədqiqat və yazı prosesində qarşıya çıxan etik dilemmaları və düzgün davranış modellərini analiz edəcək və elmi mühitdə etik qərarlar verməyi bacaracaq.
“Tədqiqat analitikası” fənn üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Məlumatların növlərini və tədqiqatın məqsədinə uyğun olaraq məlumatların toplanma üsullarını təyin etməklə elmi-tədqiqat üçün effektiv məlumat toplama strategiyası hazırlayacaq.
FTN 2. Tədqiqat məqsədlərinə uyğun olaraq məlumatların ilkin emalı (təmizlənməsi, kodlaşdırılması, strukturlaşdırılması) və təhlilə hazır vəziyyətə gətirilməsi proseslərini yerinə yetirəcək.
FTN 3. Fərqli proqram təminatlarında (“Excel”, “EViews”, “SPSS”, “Python”, “R”, “Matlab” və s.) məlumatları analiz edərək sadə və mürəkkəb statistik göstəricilər əsasında nəticələr çıxaracaq.
FTN 4. Tədqiqatlarda istifadə olunan əsas təhlil metodlarını (kəmiyyət, keyfiyyət, qarışıq və eksperimental təhlil üsulları) sahəyə uyğun şəkildə tətbiq edərək analitik nəticələr əldə edəcək.
FTN 5. Analitik nəticələri vizual təqdim etmə alətləri (qrafiklər, diaqramlar, cədvəllər və s.) vasitəsilə elmi əsaslarla təqdim edəcək və nəticələri düzgün interpretasiya edəcək.
FTN 6. Tədqiqat nəticələrinə əsaslanaraq məntiqi və sübutlara əsaslanan elmi rəy, tövsiyə və ümumiləşdirmələr hazırlayaraq tədqiqat hesabatları və elmi sənədlər tərtib edə biləcək.
“Elmi-pedaqoji təcrübə” üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İxtisasa aid akademik fənlərin proqramlarının hazırlanması, dərs planlarının tərtib edilməsi, mühazirə və praktiki məşğələlərin təşkili, təlim materiallarının seçilməsi və hazırlanması üzrə bacarıqlar qazanacaq.
FTN 2. Tədris prosesinin planlaşdırılması, auditoriya ilə işləmək, təlim strategiyalarının seçilməsi, tələbələrin fəallığını artırmaq üçün müasir təlim metodlarından istifadə etmə bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3. Pedaqoji fəaliyyət zamanı fənnin məzmununu müasir elmi yeniliklərə əsaslanaraq formalaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirəcək.
FTN 4. Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (ICT), tədris proqram təminatlarından (CAD/CAM/CAE, simulyasiya proqramları, virtual laboratoriyalar) səmərəli istifadə etməyi öyrənəcək.
FTN 5. Tədris fəaliyyətində açıq və səlis akademik ünsiyyət qurmaq, öz bilik və tədqiqat nəticələrini auditoriyaya aydın və əsaslandırılmış formada çatdırmaq bacarığına malik olacaq.
FTN 6. Pedaqoji fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməyi, refleksiya aparmağı və gələcək fəaliyyət üçün inkişaf istiqamətlərini müəyyən etməyi öyrənəcək.
“Elmi-tədqiqat təcrübəsi” üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İxtisas sahəsində aktual elmi-tədqiqat mövzularını müəyyənləşdirmək, tədqiqatın məqsəd və vəzifələrini dəqiq formalaşdırmaq bacarığına malik olacaq.

FTN 2. Konkret tədqiqat məqsədlərinə uyğun müasir elmi-tədqiqat metodlarını (situasiya analizi, əməliyyat-taktiki təhlil, modelləşdirmə, statistik metodlar və s.) seçmək və səmərəli tətbiq etmək bacarığına yiyələnəcək.

FTN 3. Əldə etdiyi eksperimental və nəzəri məlumatların işlənməsi, sistemləşdirilməsi, nəticələrin emal edilməsi, statistik analizinin aparılması və nəticələrin şərh olunması üzrə bacarıqlar əldə edəcək.

FTN 4. Aparılmış tədqiqatların nəticələrini proseslərin optimallaşdırılması, tətbiqi və innovativ texnologiyaların işlənilib hazırlanması istiqamətində tətbiq etmək bacarığına malik olacaq.

FTN 5. Tədqiqat nəticələrini elmi məqalə, hesabat, dissertasiya formatında təqdim etmək, elmi konfrans və seminarlarda çıxış etmək, elmi diskussiyalarda iştirak etmək bacarığı əldə edəcək.

FTN 6. Tədqiqat fəaliyyətində elmi etika prinsiplərinə (plagiatın qarşısının alınması, düzgün istinad qaydaları, müəllif hüquqlarına hörmət və s.) əməl etməyi və elmi məsuliyyəti dərk etməyi öyrənəcək.

“Magistrlik dissertasiyası” üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Tədqiqat problemini əsaslandırmaq, məqsəd və vəzifələri dəqiq müəyyənləşdirmək, kompleks plan qurmaq, nəzəri və analitik üsullarla tədqiqatı tam həcmdə yerinə yetirmək bacarığına yiyələnəcək.

FTN 2. İxtisas sahəsində elmi-nəzəri və praktiki problemləri dərinlən təhlil etmək, təhlükəsizlik risklərinin qiymətləndirilməsi və operativ qərarların qəbulunda müasir elmi yanaşmaları tətbiq etməklə problemlərin müstəqil həllini təqdim etmək bacarığını nümayiş etdirəcək.

FTN 3. Eksperimental və nəzəri nəticələrin riyazi modelləşdirilməsi, sistemli təhlili, analiz edilməsi və ümumiləşdirilməsi üzrə səriştə qazanacaq.

FTN 4. Əldə olunan elmi nəticələrin ixtisas üzrə tətbiqini əsaslandırmaq, praktik tövsiyələr hazırlamaq və innovativ yanaşmalar təqdim etmək bacarığı əldə edəcək.

FTN 5. Dissertasiya işinin məzmununu elmi auditoriya qarşısında aydın, əsaslandırılmış və strukturlaşdırılmış formada təqdim etmək, müdafiə etmək və elmi müzakirələrdə iştirak etmək bacarığına yiyələnəcək.

FTN 6. Dissertasiya işində elmi etika və intizam qaydalarına riayət etmək, müəllif hüquqlarına hörmət, istinad qaydalarına əməl etmək və öz tədqiqat fəaliyyətinə məsuliyyətlə yanaşmaq bacarığını nümayiş etdirəcək.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyətlərinin təlim nəticələrinin matrisi

Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakı cədvəldən istifadə edərək ixtisaslaşmanın təhsil proqramının təlim nəticələrinin əldə olunmasına necə dəstək verdiyini müəyyənləşdirməlidir.

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	Proqramın təlim nəticələri					
	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Tədqiqat metodları						
Akademik yazı və etika						
Tədqiqat analitikası						
Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər						
Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər						
Elmi-pedaqoji təcrübə						
Elmi tədqiqat təcrübəsi						
Magistrlik dissertasiyası						

Razılaşdırıldı:

Elm, ali və peşə təhsili şöbəsinin müdiri

Turxan Süleyman

Mədəniyyət ixtisasları qrupu üzrə işçi qrupunun rəhbərləri

Ceyran Mahmudova

Mehriban Ələkbərzadə